

Др Иван Д. Милић, асистент са докторатом
Универзитет у Новом Саду
Правни факултет у Новом Саду
i.milic@pf.uns.ac.rs

О ПОСЛЕДИЦАМА КРШЕЊА ЗАБРАНЕ КОЈА ЈЕ УТВРЂЕНА МЕРОМ БЕЗБЕДНОСТИ

Сажетак: Најновијим изменама и дојунама Кривичног законика проишује се кривично дело „Кршење забране утврђене мером безбедности“. Ово дело може да се учини само са умишљајем, а запређена је новчана казна или казна затвора до шест месеци. Како се у ранијем Образложењу Нацрта Закона о изменама дојунама Кривичног законика наводи, циљ проишисања овог кривичног дела јесте да се обезбеди санкција за кршење забране која је одређена мером безбедности.

Предмет нажње аутора су последице кршења забране које су утврђене мерама безбедности. У раду је дао основни приказ наведеног кривичног дела, али је централни део рада посвећен последицама кршења забрана које су утврђене мерама безбедности а које нису проишисане Кривичним законом. Циљ рада огледа се и у предочавању да су и раније постојале последице за кршење забрана које су утврђене појединим мерама безбедности, али, посебно, да се укаже на одређене неложиčnosti које сада постоје у нашем кривичном, односно, казненом праву.

Кључне речи: мере безбедности, последица, забрана, кривично дело, прекршај.

УВОД

Последњих година српско кривично право и право кривичног поступка пролази кроз веома динамичан период развоја. Нацрти, предлози измена, допуна или промена, или потпуно нови законски текстови су чести и тешко је одупрети се утиску да смењују једни друге великом брзином.¹ Неретко се

¹ Бранислав Ристивојевић, „Истина као главна жртва англоамериканизације домаћег кривичног права: Дарвинов расад у српској шуми“, *LV Савештовање Српског удружења за кривичноправну теорију и праксу*, Златибор, 2015, 3.

приликом „промена“ не води довољно рачуна о усклађености прописа, те се дешава да се у прописима налазе контрадикторна решења, а нису ретки случајеви да се контрадикторности налазе у истом пропису. Таква решења законодавца утичу пре свега на правну сигурност. Иако то није случај са свим земљама у којима је кривичноправни експанзионизам дошао до изражаја,² у Србији се примећује и изразито немаран однос и према „занатском“ делу посла, тј. према писању норме и поштовању правила легислативне технике, што ствара и суштинске проблеме.³ Српски законодавац је најновијим изменама и допунама Кривичног законика прописао једно ново кривично дело – кршење забране утврђене мером безбедности, док се у једном Образложењу Нацрта Закона о изменама и допунама Кривичног законика наводи и циљ прописивања овог кривичног дела.⁴

На самом почетку рада указаћемо на основне појединости нове инкриминације. Пре свега указаћемо на забране чије кршење представља кривично дело „кршење забране утврђене мером безбедности“. Након тога, предмет пажње биће последице кршења забрана које су утврђене мером безбедности које су постојале и пре прописивања наведеног кривичног дела. У том делу рада указаће се на релевантне одредбе Кривичног законика, али и два друга закона у чијим одредбама су прописане последице за кршење појединих забрана које су утврђене садржајем мера безбедности. У питању су Закон о извршењу кривичних санкција и Закон о безбедности саобраћаја на путевима. Један део рада посвећен је контрадикторностима који постоје у та два закона, а тичу се времена почетка примене мере забрана управљања моторним возилом.

1. КРИВИЧНО ДЕЛО КРШЕЊЕ ЗАБРАНЕ УТВРЂЕНЕ МЕРОМ БЕЗБЕДНОСТИ

Законом о изменама и допунама Кривичног законика⁵ у српском кривичном законодавству прописано је и кривично дело кршење забране утврђене

² Вид. Зоран Стојановић, „Кривичноправни експанзионизам и законодавство Србије”, *Сћање криминалијиста у Србији и њивна средстава реаговања, IV део*, приредио Ђ. Игњатовић, Београд, 2010, 32-48.

³ Зоран Стојановић, „Кривично право у доба кризе”, *Бранич*, 1–2/2011, 40.

⁴ Чланом 25. Нацрта Закона уводи се ново кривично дело (члан 340а Кривичног законика) које има за циљ да се обезбеди санкција за кршење забране коју одређене мере безбедности садрже. Према важећем закону, не постоје никакве санкције за кршење одређених забрана код неких мера безбедности. Код кршења других забрана, извесна санкција се огледа у томе што суд приликом изрицања условне осуде може одредити да ће се она опозвати ако осуђени прекрши забрану наложену мером безбедности (чл. 85. и 86. Кривичног законика). Међутим, и код тих мера безбедности постоји потреба за једним оваквим кривичним делом за случај да санкција уз коју се изриче мера безбедности није условна осуда. Вид. Образложење Нацрта Закона о изменама и допунама Кривичног законика – на: <https://mpravde.gov.rs/sekcija/53/gadne-verzije-propisa.php> (5.5.2018.)

⁵ Закон о изменама и допунама Кривичног законика, *Сл. гласник РС*, бр. 94/2016.

мером безбедности. Кривично дело кршење забране утврђене мером безбедности, у сада актуелном Кривичном законнику,⁶ прописано је чланом 340а, и састоји се само од једног става, који гласи: ко прекрши забрану утврђену изреченом мером безбедности, казниће се новчаном казном или затвором до шест месеци. Учиниолац овог кривичног дела може бити само оно лице којем је изречена одређена мера безбедности која се састоји у *некој забрани*. Иако се Кривични закоником прописује једанаест мера безбедности,⁷ само се код појединих мера прописују поједине забране. Забране се прописују код следећих мера безбедности: 1. забрана вршења позива, делатности и дужности;⁸ 2) забрана управљања моторним возилом; 3. забрана приближавања и комуникације са оштећеним; 4. забрана присуствовања одређеним спортским приредбама.

Иако кажемо да само оно лице којем је изречена мера безбедности која се састоји у одређеној забрани, може бити учинилац овог кривичног дела, поставља се питање „од којег до којег дана“ то лице може да буде учинилац овог кривичног дела? Да би једно лице могло да буде учинилац овог кривичног дела није довољно да је донета првостепена пресуда, већ је нужно да је пресуда, којом му је изречена мера безбедности која се састоји у одређеној забрани, постава *јавноснажна*.⁹ Пресуда постаје правноснажна када се више не може побијати жалбом или када жалба није дозвољена.¹⁰ Кривично дело може да се изврши све до оног дана док не истекне и сама мера безбедности, с тим да се за време које се не урачунава у трајање мере не може учинити ово кривично дело. Наведено кривично дело може да се учини само са умишљајем.

⁶ Кривични законик, *Службени гласник РС*, бр. 85/2005, 88/2005, 107/2005, 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 4/2016 и 94/2016.

⁷ Учиниоцу кривичног дела могу се изрећи следеће мере безбедности: 1) обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи; 2) обавезно психијатријско лечење на слободи; 3) обавезно лечење наркомана; 4) обавезно лечење алкохоличара; 5) забрана вршења позива, делатности и дужности; 6) забрана управљања моторним возилом; 7) одузимање предмета; 8) протеривање странца из земље; 9) јавно објављивање пресуде; 10) забрана приближавања и комуникације са оштећеним; 11) забрана присуствовања одређеним спортским приредбама. Чл. 79 ст. 1 КЗ.

⁸ О овој мери вид. Jasmina Kiurski, "Mera bezbednosti zabrane vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti", *IUSTITIA: časopis Udruženja sudijskih i tužilačkih pomoćnika Srbije*, 3/2016, 44-50.

⁹ У даљем раду видећемо да код једне мере безбедности није довољна само правноснажност.

¹⁰ Чл. 275 ст. 1 Законика о кривичном поступку, *Сл. гласник РС*, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014.

2. ДА ЛИ СУ ПОСЛЕДИЦЕ КРШЕЊА ПОЈЕДИНИХ МЕРА БЕЗБЕДНОСТИ ПОСТОЈАЛЕ ПРЕ ПРОПИСИВАЊА КРИВИЧНОГ ДЕЛА КРШЕЊЕ ЗАБРАНЕ УТВРЂЕНЕ МЕРОМ БЕЗБЕДНОСТИ?

У овом делу рада указаћемо да су и пре прописивања кривичног дела кршење забране утврђене мером безбедности постојале последице за кршење забрана које су утврђене појединим мерама безбедности. У одредбама Кривичног законика налазе се одредбе које се тичу нашег предмета интересовања, с тим да је наведеним последњим изменама и допунама Кривичног законика дошло до „брисања“ једног става у Законику којим је била предвиђена последица уколико се прекрши једна забрана која је утврђена мером безбедности. Осим Кривичног законика, анализираћемо како се законима који регулишу друге области друштвеног живота прописују санкције за кршење појединих мера безбедности које се састоје у одређеним забрана, а реч је о томе да је прописана прекршајна одговорност.

2.1. Последица кршења мере безбедности забране управљања моторним возилом која је предвиђена Кривичним закоником

Кривичним закоником се предвиђа могућност да суд у судској одлуци предвиди „последицу кршења“ уколико се прекрши мере безбедности забрана управљања моторним возилом. Ако изрекне условну осуду, суд може одредити да ће се та осуда опозвати, ако учинилац прекрши забрану управљања моторним возилом.¹¹ Последица кршење забране на основу овог става зависи од тога да ли је суд у одлуци одредио да ће се условна осуда опозвати уколико се прекрши забрана. Судија приликом изрицања условне осуде врши њену индивидуализацију, јер он процењује да ли ће одредити опозивање условне осуде у случају кршења забране која је утврђена мером безбедности или неће.

Важно је на овом месту напоменути да када је у питању друга врста кривичне санкције – казне одузимања возачке дозволе из чл. 53. Кривичног законика, која је идентичног садржаја као и мера безбедности забрана управљања моторним возилом (али је намењена другој категорији учинилаца, онима који су користили моторно возило за извршење или припремање извршења кривичног дела), Законик као последицу кршења забране управљања моторним возилом предвиђа обавезну замену казне одузимања возачке дозволе другом кривичном санкцијом – казном затвора. Суд ће, у случају кршења утврђене забране, према ст. 4. овог члана, за једну годину изречене казне одузимања возачке дозволе одредити један месец казне затвора. Имајући

¹¹ Чл. 86 ст. 6. КЗ.

у виду предвиђени максимум казне одузимања возачке дозволе, замењена казна затвора може бити утврђена и изречена у трајању до три месеца.¹²

2.2. Последица кршења мере безбедности забрана управљања моторним возилом која је предвиђена Законом о безбедности саобраћаја на путевима

Иако се сматрало да „последица кршења“ мере безбедности забрана управљања моторним возилом постоји само у случају када је изречена уз условну осуду и под условом да је суд одредио да ће се та осуда опозвати, ако учинилац прекрши забрану управљања моторним возилом, то ипак није тачно. Законом о безбедности саобраћаја на путевима¹³ прописују се последице уколико лице прекрши меру безбедности забрана управљања моторним возилом. Прво, уколико се утврди да лице управља возилом возилом за време трајања мере безбедности полицијски службеник ће привремено искључити возача из саобраћаја.¹⁴

Надаље, против лица ће се поднети захтев за покретање прекршајног поступка, јер је према ЗОБС-у кршење забране код ове мере безбедности *прекршај*. С обзиром на то да се подноси захтев за покретање прекршајног поступка, судија месно надлежног прекршајног суда ће донети одлуку о постојању прекршаја и прекршајне одговорности. За овај прекршај прописане су и строге санкције. Казном затвора од најмање 15 дана или новчаном казном од 100.000 динара до 120.000 динара казниће се за прекршај возач или лице које управља моторним возилом, односно трамвајем, за време трајања мере безбедности забране управљања моторним возилом. Осим казне затвора или новчане казне, учиниоцу прекршаја се изриче и заштитна мера забране управљања моторним возилом од најмање осам месеци. Такође, судија за прекршаје ће изрећи и 14 казних поена. Међутим, уколико је лице управљало моторним возилом за време важења забране управљања моторним возилом и том приликом проузроковало *саобраћајну незгоду*,¹⁵ предвиђене су строже прекршајне санкције, и то: А) казне затвора од најмање 45 дана или новчана казна од 120.000 динара до 150.000 динара; Б) заштитна

¹² Вид. Здравко Грујић, „Казна одузимања возачке дозволе – несклад између казнене политике законодавца и судова”, *Зборник радова „Начела добре владавине – начело правне сигурности и начело правичности”*, Косовска Митровица, 2017, 207.

¹³ Закон о безбедности саобраћаја на путевима, *Службени гласник РС*, бр. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 (Одлука Уставног суда), 55/2014, 96/2015, 9/2016 (Одлука Уставног суда), 24/2018, 41/2018 (други закон), 41/2018 (у даљем тексту и ЗОБС).

¹⁴ Вид. чл. 279. ЗОБС-а.

¹⁵ Саобраћајна незгода је незгода која се догодила на путу или је започета на путу, у којој је учествовало најмање једно возило у покрету и у којој је најмање једно лице погинуло или повређено или је настала материјална штета. Чл. 7 ст. 1. тач. 82. ЗОБС-а.

мера забране управљања моторним возилом у трајању од најмање десет месеци; В) 16 казних поена.¹⁶

Законом о безбедности саобраћаја на путевима предвиђа се и посебна санкција за *кандидатиа за возача* који започне, односно настави оспособљавање у време трајања мере безбедности забране управљања моторним возилом.¹⁷ Законом је предвиђена новчана казна у износу од 10.000 до 20.000 динара. Међутим, уколико је лице извршењем прекршаја изазвало непосредну опасност за другог учесника у саобраћају, или проузроковало саобраћајну незгоду, односно прибавило себи или другом противправну имовинску или другу корист, казниће се новчаном казном у износу од 20.000 до 40.000 динара или казном затвора до 45 дана.¹⁸

¹⁶ Вид. чл. 330 ЗОБС-а.

¹⁷ О мери вид. Nikola Srzentić, Aleksandar Stajić, Ljubiša Lazarević, *Krivično pravo Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Opšti deo*, Београд, 1987, 456-485; Љубиша Лазаревић, *Коментар Кривичног законика*, Београд, 2011, 351-354; Milan Milutinović, *Penologija*, Београд, 1981, 324-325; Goran Tomašević, *Mjere sigurnosti u krivičnom pravu*, Split, 1986, 80-81. *Из судске праксе*: Учиниоцу, који је без положеног возачког испита извршио кривично дело против безбедности јавног саобраћаја може се на основу члана 86. КЗ изрећи мера безбедности забране управљања моторним возилом, а која се извршава тако што му се возачка дозвола одузима, ако је у међувремену положио возачки испит, или му се не издаје возачка дозвола за време на које је мера изречена. *Из образложења*: Пресудом Првог основног суда у Београду К.бр. 5713/10 од 21. јуна 2010. године окривљена Д.Ј. оглашена је кривом због извршења кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из члана 297. став 1. у вези члана 289. став 1. КЗ, те јој је изречена условна осуда тако што јој је утврђена казна затвора у трајању од четири месеца и истовремено одређено да се утврђена казна неће извршити ако окривљена за време од једне године од дана правноснажности пресуде не учини ново кривично дело. Према окривљеној је изречена мера безбедности забране управљања моторним возилом у трајању од шест месеци, с тим што ће се условна осуда изречена окривљеној опозвати уколико прекрши ову забрану. Против наведене пресуде жалбу је изјавио јавни тужилац Првог основног јавног тужилаштва у Београду, због одлуке о кривичној санкцији из члана 367. став 1. тачка 4. у вези члана 371. став 1. ЗКП-а, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи побијану пресуду и окривљеној Д.Ј. изрекне строжију кривичну санкцију, те меру безбедности забране управљања моторним возилом у дужем трајању. Апелациони суд у Београду је одржао седницу већа на којој је размотрио списе предмета заједно са побијаном пресудом, коју је испитао у смислу члана 380. ЗКП-а и жалбом, па је по оцени жалбених навода и предлога нашао да је иста неоснована. По оцени Апелационог суда у Београду, првостепени суд је правилно изрекао окривљеној меру безбедности забране управљања моторним возилом у трајању од шест месеци, сходно одредби члана 297. став 5. и члана 86. КЗ, с тим што ће се ова мера извршити, обзиром да окривљена нема положен возачки испит, тако што ће јој се дозвола одузети, ако је у међувремену положила возачки испит, или ако није положила возачки испит неће јој се издати возачка дозвола за време на које је мера изречена, након полагања испита. (Пресуда Апелационог суда у Београду Кж1. бр. 6523/10 од 18. новембра 2010. године – пресуда Првог основног суда у Београду К.бр. 5713/10 од 21. јуна 2010. године) – Билтен Апелационог суда у Београду, број 2/2011, Интермех, Аутор сентенце: Ирена Јушковић, виши судијски сарадник. Извор: <http://www.propisionline.com/Practice/Decision/33746> (1. јун 2018.)

¹⁸ Вид. чл. 212. ст. 2. и чл. 331. ЗОБС-а. Детаљније вид. Иван Милић, „Поједини проблеми приликом изрицања и извршења мере безбедности забрана управљања моторним

2.3. Последица кршења мере безбедности забрана вршења позива, делатности или дужности пре прописивања кривичног дела кршење забране утврђене мером безбедности

Кривичним закоником се у члану 341. прописује кривично дело *противзаконито омогућавање вршења одређених позива, функција, дужности, послова и делатности*. Ово кривично дело прописано је на следећи начин: ко омогући неком лицу вршење одређених позива, функција, дужности, послова или делатности иако је знао да је вршење истих том лицу забрањено правноснажном одлуком којом му је изречена одговарајућа мера безбедности или заштитна мера или је таква забрана наступила као правна последица осуде, казниће се новчаном казном или затвором до две године. Иако се код овог кривичног дела кажњава радња оног лица који омогући вршење одређених позива, функција, дужности, послова или делатности (...), то, с друге стране, не значи да и лице на које се односи забрана није могло бити *учинилац* овог кривичног дела. То лице је могло бити *подстирекач* на ово кривично дело, уколико су испуњени услови из члана 34 Кривичног законика.

2.4. Последица кршења мере безбедности забрана вршења позива, делатности или дужности која је предвиђена Законом о извршењу кривичних санкција

Иако се сматрало да не постоји санкција за кршење мере забрана вршења позива, делатности или дужности, то није тачно. Пре прописивања кривичног дела кршење забране утврђене мером безбедности постојала је санкција уколико би лице прекршило забрану. Законом о извршењу кривичних санкција,¹⁹ у оквиру Казнених одредаба прописан је прекршај који се односи на наш предмет интересовања. Новчаном казном од 5.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај *физичко лице* које прекрши забрану вршења позива, делатности или дужности. За овај прекршај казниће се и *продузетник* новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара.²⁰

возилом“, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду, бр. 3/2013, 447-458. Интересантан је и одредба чл. 330. ст. 1. тач. 17. ЗОБС-а која гласи: Казном затвора од најмање 15 дана или новчаном казном од 100.000 динара до 120.000 динара казниће се за прекршај возач или лице које: инструктор војње који обавља практичну обуку кандидата за возаче за време трајања заштитне мере, односно мере безбедности забране управљања моторним возилом, односно који је изгубио право управљања моторним возилом одређене категорије, односно коме је возачка дозвола одузета.

¹⁹ Закон о извршењу кривичних санкција, *Сл. гласник РС*, бр. 55/2014.

²⁰ Чл. 280. ЗИКС-а. Законом о извршењу кривичних санкција се прописује и: новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај правно лице које омогући вршења позива, делатности или дужности лицу којем је изречена мера безбедности забране вршења позива, делатности или дужности. За прекршај из става 1. овог члана казниће се

2.5. Последица кршења мере безбедности забрана присуствовања одређеним спортским приредбама

У важећем члану 86б Кривичног законика прописано је да ако изрекне условну осуду, суд може одредити да ће се та осуда опозвати, ако учинилац прекрши забрану присуствовања одређеним спортским приредбама, односно ако не изврши дужност да се непосредно пре почетка времена одржавања одређених спортских приредби лично јави службеном лицу у подручној полицијској управи, односно полицијској станици, на подручју на којем се учинилац затекао и да борави у њиховим просторијама за време одржавања спортске приредбе.

Пре последњих измена и допуна Кривичног законика у члану 86б било је прописано: ако после издржане казне затвора, учинилац прекрши забрану присуствовања одређеним спортским приредбама, односно ако не изврши дужност, суд који је изрекао меру, може га казнити затвором од *тридесет дана до четири месеца*.²¹ Овакво решење је имало своје мане, али је на овај начин законодавац предвидео санкцију за кршење забране која је утврђена овом мером. Поменути Закон о изменама и допунама Кривичног законика, ова одредба у Кривичном законнику више *не постоји*. Долази се до решења да је на тај начин законодавац поопштрио казну за кршење ове мере, јер је сада предвиђена новчана казна или *казна затвора до шест месеци* – сада се чини кривично дело кршење забране утврђене мером безбедности.

Нисмо сигурни да је овакво решење законодавца оправдано. Сматрамо да је законодавац морао да на кршење забране присуствовања одређеним спортским приредбама посматра на два начина, те да с тим у вези пропише и различите санкције. Мишљења смо да није исто друштвено опасно понашање када лице прекрши забрану тако што се не јави и не борави у просторијама полицијске станице или када упркос изреченој забрани присуствују спортској приредби. С тим у вези, законодавац је требао да пропише различите санкције, у зависности начина којим је прекршена забрана.²²

одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара. За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник новчаном казном од 10.000 до 100.000. Чл. 281. ЗИКС-а.

²¹ Чл. 86б ст. 5 КЗ.

²² Заштитна мера Забрана присуствовања одређеним спортским приредбама пропишује се и Законом о прекршајима. Која може да траје *од једане до осам година*. Уколико кажњени прекрши меру која се састоји у томе да се непосредно пре почетка времена одржавања одређених спортских приредби лично јави службеном лицу у подручној полицијској управи, односно полицијској станици на подручју на којем се учинилац прекршаја затекао и да борави у њиховим просторијама за време одржавања спортске приредбе, казниће се затвором од тридесет до шездесет дана. Вид. чл. 63 Закона о прекршајима, *Сл. гласник РС*, бр. 65/2013, 13/2016 и 98/2016 – одлука УС. Оваква решења су нелогична. Прво, строга санкција може да се изрекне учиниоцу прекршаја него учиниоцу кривичног дела. Друго, законо-

3. НЕУСКЛАЂЕНОСТ ДВА ЗАКОНА У ПОГЛЕДУ ПОЧЕТКА ТРАЈАЊА МЕРЕ

Као што смо навели, неретко се приликом доношења измена и допуна појединих закона не води рачуна о усклађености са осталим текстом истог закона који се не мења нити допуњује.²³ У овом делу рада указаћемо на неусклађеност Кривичног законика и Закона о безбедности саобраћаја на путевима, која може да има огромне негативне последице по лице којем је изречена мера, а која, свакако, доводи до правне несигурности.

Према Кривичном Законнику мера безбедности забрана управљања моторним возилом почиње да тече од дана *йравноснажностии судске одлуке*.²⁴ С друге стране, Законом о безбедности саобраћаја на путевима се прописује да време трајања мере безбедности забране управљања моторним возилом *йече од дана када је йериййоријално надлежна орђанизациона јединица министйарсйива унутрашњих йослова меру извршила*.²⁵ Мера безбедности забране управљања моторним возилом сматра се извршеном када то територијално надлежна организациона јединица министарства надлежног за унутрашње послове, на основу правноснажне одлуке суда који је меру изрекао, возачу саопшти у писаној форми и тај податак евидентира у регистар возача, односно регистар страних возача којима је изречена мера безбедности. Достављање саопштења врши се у складу са одредбама Закона о општем управном поступку. Мера безбедности почиње да тече *од дана кад је возачу саопшћена*.²⁶ На основу ЗОБС-а Министра унутрашњих послова донео је Правилник о извршењу мера забране управљања моторним возилом.²⁷ Њиме се, између осталог, прописује да по пријему правноснажне одлуке

давац, сада, прописује као *кривично дело* кршења мере безбедности, док је кршење заштитне мере *йрекршјај*. Можда је логика законодавца да се осуђеник које прекрши меру треба строже казнити у односу на прекршајно кажњено лице? С друге стране, за кршење мере безбедности забрана управљања моторним возилом и заштитне мере забрана управљања моторним возилом прописују се исте санкције. Дакле, у овом случају иста је санкција било да меру забране прекрши осуђено или прекршајни кажњено лице.

²³ На пример вид. Иван Милић, ”Шта ново доноси Закон о изменама и допунама Закона о прекршајима?”, *Безбједност, йолиција, ѓрађани*, 1-2/2017, 115–125.

²⁴ Чл. 86 ст. 4 КЗ.

²⁵ Суд који је у првом степену изрекао меру забране управљања моторним возилом доставља правноснажну одлуку на извршење полицији у месту пребивалишта, односно боравишта лица којем је мера изречена, у време када је одлука којом је мера изречена постала правноснажна. Меру према лицу које има страну возачку дозволу извршава полиција у месту извршења кривичног дела. Чл. 210 Закона о извршењу кривичних санкција, *Службени йласник РС*, бр. 55/2014.

²⁶ Вид. чл. 202 ЗОБС-а.

²⁷ Правилник о извршењу мера забране управљања моторним возилом, *Службени йласник РС*, бр. 46/2010.

којом је изречена мера овлашћени радник Министарства унутрашњих полова утврђује да ли је мера застарела, односно да ли постоје друге сметње за извршење мере, и у електронском регистру евидентира податке у вези извршења мера. Ако је мера застарела, односно ако постоје друге сметње за извршење мере о томе се обавештава старешина органа који је донео одлуку којом је мера изречена. Подаци у вези извршења мера, евидентирају се у *Регистру о изреченим мерама возачу* и у *Регистру о изреченим мерама сираним возачу*, који се воде у јединственом информационом систему Министарства. Овлашћени радници Министарства, на основу података из регистара, у складу са законом, без одлагања, а најкасније у року од пет дана од дана евидентирања мере, достављају саопштење о времену трајања изречене мере.²⁸

Није тешко доћи до закључка да време од правноснажности до извршно-сти судске одлуке може бити веома дуго. У вези са нашим предметом интересовања, лице којем је изречена мера може бити у „заблуди“ у погледу чињенице када је мера почела да тече. Другим речима, могуће је да лице којем је мера изречена, након што је пресуда постала правноснажна, сматра да је мера почела да тече, те да не управља моторним возилом. У зависности од трајања мере, може се очекивати да ће у појединим случајевима, лице којем је мере изречена сматрати да је трајање забране истекло, а да оно, заправо, није ни почело. Колико је нама познато, у пракси, за време почетка трајања мере примењују правила ЗОБС-а. У Саопштењу које се доставља лицу којем је мера изречена наводи се тачна датум од кад мера почиње да тече, као и датум истека трајања мере.

4. ИСТО ПОНАШАЊЕ ПРОПИСАНО КАО КРИВИЧНО ДЕЛО И КАО ПРЕКРШАЈ

На основу приказаних одредаба неколико закона, није тешко доћи до закључка да је исто понашање (кршење појединих забрана који су утврђење мерама безбедности) прописано као кривично дело, али и као прекршај. Није реткост да се исто понашање пропише као кривично дело и као привредни преступ. У вези са нашим предметом интересовања долази се до закључка да се против лица који је прекршио поједине забране које су утврђење мерама безбедности може поднети кривична пријава, те водити кривични поступак, али се исто тако може поднети захтев за покретање прекршајног поступка и водити прекршајни поступак. Иако је реч о истој радњи извршења сматрамо да је разлика само у следећем: кривично дело кршење забране утврђене мером безбедности може да се учини само са *умишљајем*, а прекршаји којима се крше забране са *умишљајем* или из *нехајша*.

²⁸ Вид. чл. 4 и 6 Правилника о извршењу мера забране управљања моторним возилом.

Уколико је „казнено дело“ учињено са *умишљајем* онда треба водити кривични поступак, а ако је из *нехата* онда прекршајни поступак. Иако се, можда, чини да неће у пракси бити спорно када је „казнено дело“ учињено са *умишљајем* а када из *нехата*, сматрамо да ће управо то утврђивање бити и најтеже. Ради се о томе да је приликом одлучивања о томе да ли треба поднети кривичну или прекршајну пријаву тешко утврдити да ли је „казнено дело“ учињено са *умишљајем* или из *нехата*. Претпостављамо да ће се у пракси приликом откривања кршења забране подносити кривична пријава и водити кривични поступак. Такав став се може бранити и чињеницом да се кршење забране не може учинити из *нехата*, већ само са *умишљајем*. Главни аргумент за овакав став огледа се у томе што лице зна да му је судском одлуком изречена мера и зна у чему се огледа забрана.

Можда би се на први поглед могло доћи до закључка да је по лице које је прекршило ову забрану неповољније да се поднесе *кривична пријава*, па с тим у вези води кривични поступак и изрекне кривична санкција, него да се води *прекршајни поступак*. Међутим, можда је по њега повољније да се води кривични поступак. Иако се овакав став, можда, чини неприхватљивим, реч је о томе да прекршајне санкције које су прописане за овај прекршај нису ни мало занемарљиве, јер се осим новчане казне мора изрећи заштитна мера забрана управљања моторним возилом и казнени поени.²⁹

ЗАКЉУЧАК

Санкције у случају кршења појединих мера безбедности постојале су и пре прописивања кривичног дела кршење забране утврђене мером безбедности. Санкције су биле прописане и законима којима се уређују област извршења санкција и безбедност саобраћаја. Надлежни судови су изрицали санкције за кршење забрана мера безбедности. Међутим, приликом прописивања кривичног дела кршење забране утврђене мером безбедности „чини се“ да се пошло од претпоставке да не постоје санкције за кршење мера безбедности. С тим у вези, прописивање овог кривичног дела имало је своје оправдање само када је реч о мери безбедности забрана приближавања и комуникације са оштећеним, јер једино за кршење те забране није постојала санкција.

Надаље, прописивањем овом кривичног дела, законодавац је поштрио прописану казну за кршење забране која је утврђена мером безбедности забраном присуствовања одређеним спортским приредбама.

²⁹ Осим уколико учинилац није *кандидат за возача*. Вид. Иван Милић, „Да ли је кривично дело увек најтеже казнено дело? (I део)”, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, бр. 3/2016, 937-955; Иван Милић, „Да ли је кривично дело увек најтеже казнено дело? (II део)”, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*, бр. 3/2017, 405-415.

Према важећем прописима за кршење појединих забрана прописана је кривична али и прекршајна одговорност. Исто понашање прописано је као кривично дело и као прекршај. Да ли је законодавац приликом прописивања овог кривичног дела „проценио“ да се друштвена опасност за кршење појединих мера „повећала“ те да је сада потребно да се такво понашање пропише као кривично дело? Прописане прекршајне санкције за кршење мера, као што смо видели, нису ни мало занемарљиве, посебно оне које су прописане Законом о безбедности саобраћаја на путевима. У пракси ће се појавити проблеми у вези са квалификацијом „казненог дела“ – да ли је реч о кривичном делу или прекршају.

Ivan D. Milić, Assistant with Ph.D.
University of Novi Sad
Faculty of Law Novi Sad
i.milic@pf.uns.ac.rs

About the Consequences of Violating a Prohibitions imposed with Security Measure

Abstract: *The recent amendments and supplements to the Criminal Code of the Republic of Serbia contains, inter alia, new criminal offense called “violation of a prohibitions imposed with security measure”. As it is prescribed, crime can be done only with intent. Fine or imprisonment of up to six months can be imposed to perpetrators. In the Explanation of the Draft Law on the amendments and supplements to the Criminal Code is stated that the purpose of prescribing new criminal offense is to provide a sanction for violating a security measure based prohibition.*

The author’s attention in this paper are the consequences of the violation a prohibitions established (imposed) by (with) the security measures. The first part of the article contains a basic overview and analyze of new criminal offense, but the central part is dedicated to the consequences of the violations of a prohibitions which are the imposed with security measures, but also by the other measures that are not prescribed by the Criminal Code.

The aim of a paper is to react to the fact that there have been consequences for certain violations of a prohibitions established by some security measures prescribed in our previous legislation, but specially to pointing out to the certain illogicalities that now exist in our criminal and penal law.

Keywords: *security measures, consequences, prohibitions, criminal offense, misdemeanor.*

Датум пријема рада: 01.09.2018.